

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

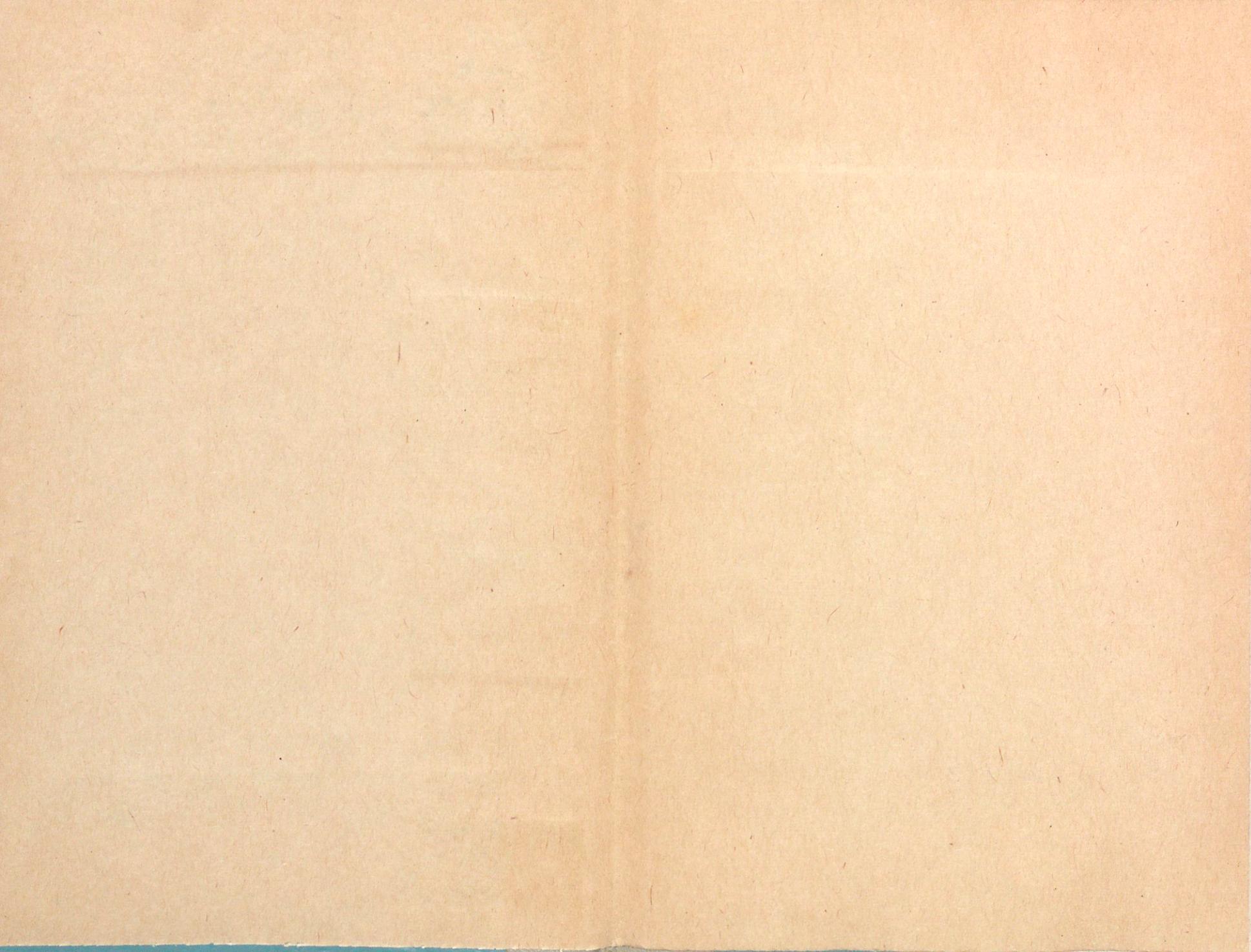
Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

892

Zugzwang
Domfippe

1869

P - 68

ՄԻԱՎԵՐ ՄԻՆԱԴՈՍՈՒ
ՃԱՆԻՊԻՆՏԵՆ ԹԱՅԻՆ ՕԼՈՒՆԱՆ
ԳՈՄԻՍՍԻԾ ԱԶԱԼԱՐ

ՄԻՒՐԻԻՎԱՔԵԹԼՈՒԻ ՍԵՍԱՀԵԹԼՈՒԻ ԲԵՏԵՐՎԵՐԵ

Ա.Ա.Խ.Ա.Ն.Ե ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1869

78

U P U U Q O L

ՃԵՄԻՑԵԹԻ ԽԱՄԻՑԻ ՄԱՅՊԱԱԾՆՏԱ ԹԱՊ
ՕԼՈՒՆՄՈՒՇ ՏՈՒՐ

1869

779 ԱՀ

(892-ՄԻՒ)

ԱՐԵՎԱԿԱՆ ԳՈՅԱԿԱ

ՀԱՅՈՒԹ ԺԱՄԱՆԱԿԱ ԱՅՏԱԿԱՐԱ

ԴԱՎԻԴ ՀՈՎՈՎԻՆՈՐ

ԸՆԴ ՊԵՏԱԿԱՐԱ ՀԱՅՈՒԹ

ԸՆԴ ՊԵՏԱԿԱՐԱ ՀԱՅՈՒԹ

ՁՈՐ ԸՆԴ

ՀԱՅՈՒԹ ԱՅՏԱԿԱՐԱ ԽՈՎՈՎԻՆ

122 86

ՄԻԼԼԵԹ ՍԻՆԱԴՈՍՈՒ ՃԱՆԻՊԻՆՏԵՆ ԹԱՅԻՆ
ՕՂՈՒՆԱՆ ԳՈՄԻՄԻԾԻՆ ԱԶԱԼԱՐԸ

ՄԻՒՐԻՒՎ, ՎԵԹԼՈՒ ՍԵՄԱՀԵԹԼՈՒ ԲԵՏՔԵԼԵՐԸ

Ա. Ա. Խ. Ա. Տ. 4869.

ՄԻՒՐԻւՎՄԵթլու ՍԵմահեթլու բէտքելեր։

Պէտպախմժ միլլեթիմիղ մէյանընտա իքի սէ
նէտէն պէրու սէրնումայը զուհուր օլան իկոֆիլա
ֆաթըն սուի նէթիճէսի, վէ զաղեթա վէ մաթէ
պուաթը սայը րէ վասէթալարը իլէ, միլլեթիմի-
զին հի յէթը ըստ հանիյէ վէ տիւնեէվ լիյէսի նամնու
սունու շիքէսթ իտէն տարպէի չէտիսէ, վէ նի-
հայէթ պու մադուլէ միւնափէսէ վէ իլանաթը
նըն թաշ րալարտա միւթէմէքքին միլլեթաշլա
ըըմըլ հագդընտա տախի նէ տէրէճէ նէթայիճի]
միւթէելլէմէյի միւսիթէլլիմ օլտուղունու րայէլայն
միւշահէտէ, վէ պունուն մուղայիրի միլլեթիմիշ-
զին արզուքէ օլտուղու, իքի ամոռու իթթիհատըն
տան մէմուլ օլուպ ֆագաթ թասավվուրտա գալան
մուհասսէնամթը ատիտէ յի տախի թէփէքքիւր իյ-
լէտէյիմիդոտէ, միլլեթիմիզէ էնսիշէի աղիմ օլան
շու հալը էսէփ իշթինալին գալապիմիզէ նէ տէրէճ-
ճէ աքսէնտաղը հիւղնիւ էլքը օլտուղունու միւ-
րիւվմէթլու բէտէրլէրիմիզէ քէմաֆիի հագհա
թարիք ու պէյանտէն աճիլ գալը ըըլ։

Խուցուսի իլէ, հիքմէթը էսրարը բէպահնիյէ-

Նին պիր միւճիպէյի միւթէհայիրէսի աստ օլունան
վուգուաթ եանի ըուհանի վէ ճիւմանի հիւրիյէ
թիմիզ վուգուաթ իստէն անձաղ օթուղ տօգուղ, սէնէ
մուբուրինտէ, պէօյէ մուգատտէս վէ միւհթէրէմ
պիր Սինադ օսը թէծէմիւսիւնտէ, վէլէվ մուհագդադ
աստ օլունան հէր տամալա վէ նիզա պէր թէրափ իւ
տիլէրէք, եախօտ անկէրի պիր տայրէի մէշրուի
յէթտէ մուհագազա խտէրէք, մուգատտէս Սինա
թուաննուգուն հուզուրինի սիհուզուզուր իթմէմէք
վէ միլէթէ խալխանէ վէ ագըլանէ վէրէթէյի
գարարիարա մաւնժազըր օլիագ լազըմէտէն իքէն,
շիրարէյի շիտագ վէ իմթիլափաթմըն ֆէփէլատէ
պէփիլը օլմապրնա մահզա պիր մէպիլէ թիթիխազ
օլունան կիսի, ասի մաղաննա հուսուղի, դու
լուպու խալխանէմիլի պիր գաթ տահա խունա
լուս կիւքը :

Միլէթին շու հալը իդթը րապիշթիմալի գալ
պիմիդէ պու տէրէծէ էլէմնաք օլուուզու հալուտէ, տէ,
համու օլուն քի, պէօյէ պիր իւհամը իյահի իլէ թէ
ճէմիւրունմիլէթ Սինադ օսունիմէթիտափի անըն
մափէլիքնատէ պիր անկփախ միւսիր, վէ փէտէրանէ
հիմէթ վէ ճիւմայէթէրինանէն մէմուլ վէ իւմիափար
օլունան ասարը խայրիյէտախի, անտ պիր մայէյի
շիփա վէ թէմիլիյէթ աստ օլունար :

Պինանէն առէյհ պիղլէրէ ճէմրէյ վէ ճէմիւար
օլանմէրին եթքեար վէ մէգախտի հագդընատա ար
թըդ պիր չէքք վէ շիւպէյէյէ մահալ պըրագմա
մար, վէ եմէլ մէ արգու վէ նկրաթը խալխանէ
միլի մուգատտէս Սինադ օսա տախի քէմալը ու

պուտիյէթլէ արդ վէ թէպլիլ իթմէք խզրէ, իշ
օրու արիզէյի վէլէտիյէմիզի զաթը սէմահէթու
մաթլէրինէ թագափիմէ միւսարաաթ խտէրիզ, սիզ
լէրէ քի եինէ օ մուգատտէս Սինադ օսուն լութ
ֆու հիմնէթ բէտէրանէսի իլէ պու խըզմէթէ թայ
եին պույսալմուշառուղ:

Իմու կէրէք մուգատտէս Սինադ օսուն շիփագ-
գաթը վէտէրանէլէրինատէն վէ կէրէք զաթը սա-
միհաննէլէրինին մէսափ վէ իդտամաթը միւթէվա-
լիյէթինատէն տօլայը մէփրուղ օլուուզումուղ թէ-
շէքիսրի մէհմէտէթի եղ ճան ու ակլ պիլ ե-
ֆատէ, հէր նէ դատար շիմտիյէտէք իհթիարը
սիւքիւթէ իքթիփա կիլէմիշ իսէք տէ, թէրափը
սամիհաննէլէրինատէն լութթին խոթինգապ օլունառու-
զումուզտան նաշի սպազը մէվատտը էսասիյէ հագ-
գընտա տէրքեար օլան էմէլ վէ արզուի խալխա-
նէմիզի քէմալը սափիլէթը գալպ, վէ իթաէթը վէ-
լէակի իլէ թահըրիէն արզու պէյան իլէ խոթին-
ալը էսպազը իճրակիսինի տախի Սինադ օսու-
մուգատտէսին հիմէթը բէտէրանէլէրինատէն թէ-
մէննի խտէրիզ :

1. Մուգատտէս Սինադ օսան եէվմը քիւշար
րէոմիսինտէ, պիլ իփթիսար վէ բէսմէն պէյան
իթտիյիմիզ միսիլլիւ, էլեէվմ տախի թէքրարէն
թագրիր խտէրիզ քի, միւլէթիմիզին խտարէյի
րուհանիյէսի հագդընատ նէ թանդ իմաթ թէնսիուզ
խտէր իսէ, ուպուտիյէթը վէլէտիյէ իլէ գատուղ վէ
թաադիմ իթմէյէ պու կիւնատէն հազըրը :

2. Պունա մուգապիլ թէքրար քէմալը խու-

լուս իլէ պէյանէ մէճայուրուղ քի , միլէթիմիզին
խտարէի ումուրու ծիսմանիյէսի հուդուգունու
տախի թէքմիլէն միլէթէ այխա պիլիա , մաթպու-
ումուղ օլան տէվլէթին նիզամաթը մուճիպինձէ ,
պունու մահզա միլէթէ այխա պիր մէմուրկյէթը
մախսուսէ աստ իտէրիզ :

3 . Քէղաղիք միլէթէ մախսուս մէքթէպլէր
ֆուդարախանէթը վէ խասթախանէթը վէ սայիբ
թէսխասթը խայրաթիյէ հագգընստա , վէ պուն-
լար իլէ պէրապէր պազը մէսալիհի միւսթէլի-
թէտէ , խտարէի միլէթին հուդուգու իլէ պէրա-
րապէր , բուհանից այխա ֆէրայիզի տէ պուլուն-
տուղունու տէրք իթալիմիզուն , Սինադու ճանի-
պինտէն մէմուլ օլունսուղու վէճճ իլէ պու մատտէյի
մուճիմինին տախի պիր թահթը նիզամա ա-
լընմարնը նիյազ խտւալ , պունու հէր իսթիլա-
ֆաթըն մահզու իդալէմինէ պիր էմիլիթը դավի-
յէ աստ իտէրիզ :

(ius Patrimonius)

4 . Միլէթէ միւթաալիդ քիլիսէթը հագդըն-
տա տախի , ումում քիլիսէտէ դապուլ օլունան
հուդուգու պանիյէնին (եանի տէրունսիան իրա-
ւունք) պիր նիզումաթը թահթիրիյէյէ զապթ օլուն-
մասընը տախի մուգատտէս Սինադոստան թէմէն
նի իտէրիզ :

5 . Շունու տախի իլավէ իտէրիզ քի , պիզլէր
նէ լատին օլմագլըլը արզու խտւալ , նէ տէ լա-
տին իրմէնիսիյիզ , իլլա , պիր , ազիզ , կաթողիկէ
վէ առաքելական քիլիսէմինին իրմէնի արարողու-

թիւնունտա վէ իրմէնի միլէթիմատէ օլան էվլատ-
լարըլըզ : վէ արզու խտէրիզ քի , մուգարէք Սի-
նադոստան թէնսիս իթտիյի վէ մէշըու օլան քեափ-
փէի արարողութիւնլար մուէպիէտէն մուհափա-
զա օլունսուն , ֆագաթ պունուն իլէ պէրապէր
Շարդ ահալիսինին Յօմա ազիզ քիլիսէսէնէ ու-
պուտիյէթի օլմասը հագդընտա իշթիքեալէր ի-
տիւպ , պունու զայիտ պիր չէյ աստ խտէնէր , վէ
միլէթին արարողութիւնլարընա տալա մուդիր օլ-
մայան պազը ասարը տիյանէթէ տախի մուխալիփ
օլանլար իլէ հէմէքքեար տէյիլիթը չիւնքի Գաթօ-
լիք քիլիսէնին հայաթ վէրիճի ըուհունստան
թուլուղ վէ նէշաթ խտէն պու մագուլէ էսէրլէր ,
պիհայաթ օլան քիլիսէթը , Ոուղղափառլըգտան
թէֆրիդինէ տէլալէթ խտէն ալամէթլէր տիր :

6 . Միլէթէրէմ կիւրուհու ըուհանիմիզին ,
Լիագաթը Փայիդարնա ըանսա վագըփ օլարագ ,
մէնափիր մէղնէպիյէ վէ միլիյէ հագդընտա տէր-
քեար օլան զայրէթ վէ իդտամաթը միւթէվալիյէ-
լէրինստէն թէշէքքիւր իլէ պէրապէր , էմէլ վէ
արզումուղ պու տուր քի , մուգատտէս Սինադոս-
քէմալը համիյէթ վէ բէվլիյէթլէ հէր թարիգաթըն
պուլունսանազը մէլզիի , վէ եէկատիկէրինէ օլաճագ
միւնասէպաթը պիր թահթը մազպութիյէթէ իս-
խալ իլէսին , չիւնքի պագայի ասայիշի միլէթ-
պունսա միւթէվագըփ տըր :

Զիրա հուգուդ վէ Փէրայիզ տայրէյի մու-
գապէլէտէ ճէրէեան իթմէտիքնէ հագդանիյէթ
միւմքին օլամայըպ , պիլվիւճուհ ասայիշի միլէթ

տալի գաղպիլ օլամակ, պինտէն ալէյհ միլէթէ
մախուս օլան մանաժըր թարփաթլարնըն թա-
րսդդիսինէ տախի արզուքէշ օլուպ, էմէլխմիդ
տախի պու տուր քի, կաթողիկոսուդ քիւրոխի
խոսրակսի տախի շու ուսուլու խոցրիցի մուաղլա-
մայա մուվաֆըրդ սիւրեթտէ թանգիրմ օլունսուն,
շու չարթ իլէ քի, էվֆէլ պէ էվֆէլ էճնասը կիւ-
րուհու բուհանիյէնին հէր գէրատի, բուհանի գիւ-
տէրէրէ ճայիզ օլան իմասթ մատաէսինսու, վէ հէր
վիճակ քահանալարը ինքայը վէզայիփէրինսու ա-
հալիյէ հիւնիւ իսպէթ վէրէրէք, մէ յոսանսա օ-
լան գայթակզութիւննարա պիր նէթիճէ վէրիլմին:
զէ պիր թէրափտան կաթողիկոսուդ քիւրախի-
նին պաղը իմթիյազամբըն թահախտինսուն տօլու-
յը պէյնէլ ահալի ճէրէեան իտէն մահզունիյէթը
զահիրէ մէջու օլունսուպ, տիկէր թէրափտան
քիւրախի մէզքիւրիւն ինտաղընան իսթիփատէ
իմթմէք միախլիւ մէյլան վէ խուսուսիյէթէր տա-
խի իսպալէ դրւըննըն:

Միւհաթէրէմ քէտէրէր բուխամթ վէրին պիղէ-
րէ նիյալ իթմէյէ սիզէրէ քի, մուգաստէս Սի-
նագոսա թէվասսիթ իսէրէք, պու ազիմ ույ-
զունսուզլուզա պիր չարէի գամի վէ տաֆի թէ-
տարիքինէ հիմնէթ պույուրուննար, դիրա քէմալը
էսէֆը տէրուն իլէ պէյանէ մէճպուրուդ քի, պիզոէ
կէօրիւնէն պիր նիփագ նէ զարպ քիլ իսէսինսունէնէ
տէ պիզոէն մուփարըդ օլան միլէթտաշլարըմը-
տա, նէ տէ բում քիլ իսէսի տախիլինսուէ մէշհուտ
օլապիլ իր ։ պէ պու տուր բուհանի կիւրուհինսուն

պազըլարընըն, խանէտէն խանէյէ քէշթ իւ կիւ-
զար իլէ, կէրէք էյամը սապրդէտէ վէ էլուքը պու-
ասըլատա էնը իփփէթ վէ խմթիզամէթ օլան խըզ-
մէթտաշչըրինին իճրա խոէկէլտիյի մխուլըւ ահա-
լիյէ էպէտի սահիւլ էքլէր թէտրիսինէ հիմնէթ ի-
տէճէք եէրաէ, պէյն էլ միլէթ թօփտու գէստա-
վէ շիպագ կլզասը իլէ, սուհու իմթիփազէ բէհ-
պէր օլաճոգ հէր ճահա ու իդամիը պէյի հուաէ ի-
տէրէք, միլէթին զամիրինի թազլիթ կլզմէլէրէ:
Ցագաթ պու իշթիքետմըսա մուայնէն պիր սր-
նըփ հագդընսա օլմայլու, լու գէրոգ տիր :

Բուհանի միւ հմէրէմ բէտէրէր, հիսակ րահմ-
իլէ նազար խան միլէթին շու հալինէ, վէ էյէր
զաթը սամիհանէլէրինսուն պիր քիւլիյէ մէմուլի-
միզ օլասուզու մխուլըւ, միլէթին շու էմազը
մանէվիյէտէն իսթիփատինէ արզունիզ գար իսէ,
շու կլէթը սարկիյէնին տէֆ ու իսպալէսինէ պիր չա-
րէի գալթի թէտարիքինէ հիմնէթ պույուրունուգ:
Բուհանի կիւրուհինսուն պազըլարընըն իշթիքեայը
մուճիպ վէլ պազը միւհագդագ սէպէպէրի տէ-
օլոս, քիլ իսէ գավանին վէ նիզամնթընսա տախի
րանսա վազըփ աը ըլար քի, քէնտիկէրի տահա-
մուազզամ բուհանի տիվանլարա խթինափա մէ-
զուն օլուպ, լաքին տինտարանըն զամիրլէրինի իխ-
լալէ մէզուն տէյիլէր տիր : Հուպատու միլէթ լափ-
զը պու մագուլէլէրին տիհէնինսուէ մահզա պիր
վէսկէի քեազիպէ տիր, նէտէն քի, նէզը վէ եէ-
մին իլէ մէրպութ օլոսոգլարը քիլ իսէ նիզամնթը-
նսա սաստըգ օլամատըգլարը հալտէ, միլէթէ նա-

ԱԾԼ սաաըդ վէ մուհիս օլապիլերլէր :

7. Թեմական եանի էյալէթ փիսգոբուլարը նըն ինթիսապ մատոէսինտէ տախի էմէլ վէ արզումիզ պու տուր քի, պու տախի թահրիրի պիր նիզամաթ թահթընա ալընըպ, էյալաթտա պու ընան քահանայ վէ աշխարհականլարըն հուգու գու ինթիսապիյէլէրի հուտուտու սէրահէթէն թայեին վէ իլան գըլընաըն, վէ պու ճիհէթէտ տախի, մէյտանտա հիչ պիր շէքք վէ շիւպհէ դալ մարն :

8. Քիւրսիի շէրիֆ ճանիպինտէն գարարկիր օլսուղու վէճի իէ, կիլիկիա Պատրիարքը ըլընըն մագարը պատէզին Ասիթանէ պէլտէսի օլաճաղընտան, Ասիթանէ թեմինին հուգու գի ըուճանիյէսի տախի Գերերջանիկ Պատրիարք հաղըէթէրինին իւհտէսինէ մուհավիլ աիր :

Վէ եիւզ էլլի սէնէտէն պէրու միւհսէս վէ մէրի իւլ ինքա օլան Շարգ նիզամաթը մուճիպին ձէ, կաթողիկոս ինթիսապընտ ձլումանի կիւրու հինին միւտախէլէյէ սէլահիյէթի օլմայըպ, տունա մուգապիլ կաթողիկոսարանըն Դրան թապիր օլունան Եպիսկոպոսարըն ինթիսապը հագունտա վաստ օլունան քահանայ վէ աշխարհական միւտախէլէսի թահրիրէն վէ նիզամէն գարարկիր օլուպ, մուճիչ պինճէ նէշը ու իլան գըլընաըն :

9. Կաթողիկոսուդ հուգու գագունտա 1867 յուլիս 12 կոնդակը իլէ վագի օլան թէպէտ տիւլաթա տայիր օլան իսթիտայը խալիսանէմիզին Սինադոս վասէթասը իլէ քիւրսիյի շէրիֆէ արզ վէ

թագում գըլընմասընը, թէրաֆը սամիհանէլէրին տէն խասսէթէն նիյալ վէ թէմէննի իտէրիդ :

Միլէթէ այս իքի քիւրսիի ըուհանինին իթթիհատընը, քիւրսիի շէրիֆտէն միլէթիմիզ հագունտա պիր լութիու ճէլիլ օլսուղունու կիրար վէ մէֆրուզ օլսուղումուզ շիւքրանիյէթին էտասը իլէ պէրապէր, թէպէտախւլաթը մէդքիւրէնին Շարգ ահալիսինէ զայէթ կիրան կէլույինի վէ Շարգտա ուզգափառլըն թարագդիսինէ պիր սէտու մումանաթ օլաճաղընը տա թէրաֆըլըլուտան քիւրսիի շէրիֆէ արզ ու պէյան կյէմէնիդի տախի խասսէթէն թէմէննի իտէրիդ :

Էվիլլա, շու սօն վագըթլալա կէլինճէյէտէք կաթողիկոս ինթիսապ օլունան զոթըն քիւրսիյէ գուտուտու եալընըզ Պալիուն ալմատըգծա փիսգուս թագուսիթմէմէքըէ թահախիս գըլընըշ օլսուղու հալտէ էլույէթու հալիհի տութա պիր մէտրապօլիս քիւրսիսի միւշապէհէթին թէնզիլիի :

Սանկյէն վիսգուպոս ինթիսապը, կաթողիկոսական Սինադուտան ախող օլունուպ, իւչ զալթթէրիի ուստու միւնհամըր խոկմէսի :

Շալիսէն օ հալտէ տախի թանգիմ օլունան պիր ինթիսապնամէյի, պիտղաթքիւրսիի շէրիֆէ թագում սէլահիյէթի տախի, կաթողիկոսու գալմայըպ, պու խըմէթին տէ Առաքելական վիգարլար թէվասսիթին մուհավիլ պուլունմասը :

Իշտէ թէպէտախւլաթ տէնիլէն պիղճէ պու իւչ մատահէյի էտասկյէտէն իպարէթ օլուպ պունուն իլէ պէրապէր, միլէթիմիզին խուսուսի իլէ եիւզ

էլլի սէնէտէն պէրու Առաքելական նուիրակարա
ըղհար իյլէտիյի հիւրմէթ վէ թէվաղիւ, քիւրտիի
շէրիֆ գոյուտաթ վէ քիւթիւտինտէն տախի ըա-
նա մարիւմ օլապիլիր : Պինայէն ալէյհ միլէթի-
միղ նախագահլըդ հիյէթինտէ, քիւրսիի շէրիֆ
իլէ պիղղաթ վէ պիլա վասէթա մուխապէրէյէ մէ-
զոն իքէն շիմտի կամոզովիկուլուդ հիյէթինէ մէր-
փի գըլընարդընտա անտէն մահրում օլմամըդ, սո-
քին օլտուղումուզ միլէլ միւխթէլիփէ ողէյնինտէ
պիղլէրէ հաղիդէթէն մուճիպի խէճալէթ օլտու-
ղոնու մտէթթէկասիւֆ իգրարէ մէճպուրուդ :

Վագաս չու հալտէն միլէթտաշլէրիմիզին նէ
տէրէծէ միւթէկսիր օլտուղունու սիլէրէ թարիֆ
իթմէքտէն ածիլ գոլըրըզ միւթէրէմ բէտէրէր :

Շարդտա միւթէմքքին հէր միլէթ, ոլիր Առա-
քնական նուիրակ վասէթասընտան խէ պիղղաթ
վէ տօղրուտան տօղրույա քիլիսէյի շէրիֆին թէ-
խի մուաղղամը, վէ էսասը քիլիսէ օլան հաղըէ-
թը թէթրո խալէփի իլէ մուարէփէ վէ օնա միւրա-
ճաւթ իթմէքլիյի հարիդ իւլ գըյաս ոլիր շէրէփ
վէ իմթիազ ատուիտէր քէնտիտինէ, էօթէտէն պէրու
էրմէնի, քիլիսէմիլին ուսուլու գատիմէսի վէ հիսու-
թապիտի տախի պու մէրքէզու օլուալ, հաթթա
մուախսարէն միլէթնէ թէքիտինէ գըյամ օլու-
նան, չու մէյլան էվմէլ վէ ախոր սէվդ օլունան
Առաքելական նուիրակար հաղդընտա պիր ին-
ֆաալ հիսոնտէն թէհատուիւս իմմիշ օլմայը,
խուսուսի իլէ էլճալէթ ու հաղիհի ոլու մէմնէտանէ
զիյալէփզա օլան Առաքելական նուիրակ հաղըէթ-

լէրի մութթասըֆ օլտուղու գէղայիլի ճէլիլէ վէ
րէվիյէթ բէսէնտիտէսի իլէ գուլուպու ամմէնին իս-
թիճլապընա մուճիպ օլտուղու մէշնուտու ամմէ-
տիր, իմտի նէզու Սինագոգատա տախի, պու մագ-
սէտը խայիր, գարինի դապուլ որույրուլուղու-
հալտէ, պու պատէ լաղըմ կէլէն արիզէյի ու-
պուտիյէթ գէրիզէնին թէրափլիրզուտան թանզիմի
իշին, վագթը իլէ գարարը սամիհանէլէրինին
պիղլէրէ թէսլիղի տախի էխէսսը նիազը խալի-
սանէմիզ տիր : Պունկարատան մաստա կէրէք զա-
ղէթալէր վէ կէրէք մաժթպուաթը սայըրէ իլէ մէյ-
տանա գօնուլան պիր թաքըմ մէգալաթ պիղճէ
քիւլիյէն զայիտ, վէ վէսայիթի թահրիդիյէ նէ-
վինտէն տիր :

Զիւնքի ուզպափառ միլէթիմիզին, աղիզ տի-
նիմիու վէ քիւրսիի շէրիփէ օլան միւմմէնիիւլ ին-
գըսամ իթիպաթը ուղրունա նէ մէշագդաթլարա
թահամմիւլիւզար օլտուզու ինտէլ ալէմ միւութէ-
ուպան ալըր : վէ չու ուղուրա գէտայը վիւճուտ վէ
էմիլալ իտէն մազուրինտէն, հալս պէր հայաթ օ-
լանլար վար ալըր : Պու հալտէ քիւրսիի շէրիփին
քիլիսէմիլ հադգընտա ատէմը էմիլիյէթի թէճլիղ
իտէմէյէճէյինէ ասլա շէքք վէ շիւպհէ իտէմէյիզ:

Վէլէվ Շարդտա քիւրսիի շէրիփին ատէմը էմ-
նիյէթինի միւսմէլուիմ պաղը հալաթ տախի զու-
հուր իթմիշ օլսա, կէրէք տին ուղրունա շէքիլէն
մէշագդաթ ասարը հէնիւղ իւզէրինտէ օլան պիր
միլէթին վէ կէրէք անըն հիւքիւմէթը ըուհանի-
յէսինի միւճաղաթէ միւութահագ կէօրիւլմէսինի

մէմուլ իթմէզ իտիք : Քիւրսիկ չերիփէ օլան հիւրմէթ վէ ուղուայիշէթիմիզ , ասյիմա պէրքէմալ օլուգ հալա տախի պէր քէմալ տըր , վէ կաթողիկոսուդ խմիլսազաթըմըլըն տախի մահզա Ս . Սեղբետրոսուն պիր լութֆու օլառունու ըանա թագա տիր խտէրիուլ , վէ օլ հալտէ օլ ազիդին խալէֆը միւշըրէֆիր օլան պիր Պիոսուն տախի անը թատիւնա թէվսիյէ օլան գուտրէթինի տախի թանըրըզ , լաքին միւրասթըմըզ միւճէրրէտ պիր հիսսի միլիյէմիզի խօշնուտ իթմէթ մագսէտինէ մախուս օլմայըզ իլլա պիստէն մուֆարըզ օլան միլէթաշըրըմըզն իթմինանը գուլուափի վէ ուղզափառըլըն թարագդըզ իչիւն պու իւչ իմթիազըն քիլ իսէմիպտէ քիւրսիի չերիփաէն խպդասընը իսթիրհամ վէ թէմէնինի իտէրիդ : Վագաա փիսպոտու ինթիսապընոտու պիր էմիյէթ հուսուլու քիւսէյի չերիփէտէ էլզէմիաթտէն իսէ , քիւրսիի չերիփ միւսէլէմ օլան րէվլյէթ վէ համիյէթէ էյուէ պիր էմիյէթ հագդընոտա նարդ ուսուլինին պագասը իլէ պէրապէր տախի էյլէ վասէթալէր պուլուպիլիր քի , սրբազան փէտէրիմիզին քէմալը իթմինանը գալպինի տախի միւէտոի օլսպիլիր :

10 . Պալատէ պէյան օլունուպու վէճհ իլէ մէլուֆու գալպիմիզ օլան ասֆիթ վէ խալիսէթէ իսթինատէն , համթա տէյիլ պիր թէսպիլաթը խօտէսէնտի , իլլա տայիրէյի տիյանէթը միլէթին թէվսի վէ ինդիպաթը նիյէթը խալիսէսի իլէ շունա տախի նիալմէնս օլութուդ քի , կաթողիկոսուդ մինիքինի ասյիմիզի :

ոլուլունան Երմէնի գամօլիյի միլէթիմիզին սայըրէ էֆրատը տախի պու տայիրէյէ տախիլ օլարագ , ումումինին թէդատաիւմ վէ թէրագդըզնա պու վասէթա տախի միւյեին օլուն :

11 . Քէզալիք շունու տախի սիզէրէ պէյան իթմէթ վաճիպէյի զիմմէթը խալիսանէմիզտէն ալիլքի , լուսաւորիչ քիւրսիսինէ գուտուախտէն վէ լուսաւորիչ փէտէրիմիզին , եինէ շու Սինադուուն սէմահէթլու ազալարընըն միւնթէխապը օլան պիր խալէֆը չերիսի , վէ ճիւմինիդին հէմէն եէմին մագամինտա ագտը իթապէ գանունիյէ իլէ մէֆարուդ պուլունուուզու պէօյլէ պիր խալէֆը չերինին րիսաէթը ըուհանիյէ նամուսու վէ շէօհրէթը ճէշլիլսի , խափի վէ ճէլի պիր թագըմ ազլիսաթը մէրտուտէ իլէ , ճիւմիէ մէզահիպ վէ միլէլի միւնթէլիփէ պէյնինաէ տախի բայիմալ վէ միւպմէլ զէլ օլուն , վէ կեահ քիւրսիի չերիփ , վէ կեահ Պապը Ալի , կեահ կաթողիկոպուգ քիւրսիսի կէօյա պիր թէշվիլաթէ իլէ ալտանաըշ վէ իդփալ օլունմուշ մագամինտա թութուլուն , էօյլէ զանն օլունարագ քի , թօմա վէ Պապը Ալի , վէ Պատրիարքը տիվանլարը իդփալաթ վէ թէսլիլաթէ միւպմէլու օլարագ , հէր գիիլ վէ հարէքէթէրինտէ պիր իդփալ թասավլուրու պուլունուա , կէօյա մէզէպիմիզի , միլէթիմիզ վէ տէվլէթիմիզ քիպիյաթ միհազէրինտէ տէվլըան խտէր կիպի գըյաս օլունսուն :

Իշթէ օ մագուլէ նէշրիյաթ վէ մաթպուաթէ միլէթիմիզին նամուսու ումումիսի բէժմիւրտէ

Պունը արք պէտք ամսէն վաստ օլմուշ տուր։
Պունը արք պէտք ամսէն միւրաստ տախի թխմէնէն
հադգընոտա պիլ խոռասա վէ զըսասից թմ հու հու ի
իլէ օլմատըղընը շունուն իլէ տախի թմաստիդ իւ
տէպիլիրիզ քի չպագայը սուլի ու սալահը միլի կյէմիզ
իշիւն երունոտա օլան հէր վասէմանըն գապուլի իւ
նէ հազը օլուպ, իշ պու պէտք ամսէմընըն տա
խի ալէնէն իլաներնա արզու քէշ օլուուղումուզ մի
սիլլիւ, պունու շամփւ օլան արիզէի խալիսանէն
միզին, մուգատուէս Սինագոո ճէմիզէմինէ արկ իւ
թագտիմինի զաթը սամիհանէլքրինէն պիլ կաթիսա
ինժէրամամբ քայիզէ իլէ տէսթպուսիի քաղիլա
նէլէրինէ միւսարատիէ, գալը ըրդ։

Ետնա պէնտէլէրինիդ .

Պատուի Արքայի լուսածառ, կայսեր թօնիքը,
Պատրիա Քայլաւաշ մշան, իսկ Յաջման վեհական է Աւագան մշտունի,
Պատուար Սինուազ ման, Միջուղի Տաճարաց լուսածառ,
Յաջման Վարդապետ, Անդրոն Մըլլըլ ման,

Parab

2

